

The New Heaven and the New Earth

21 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν. ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. **2** καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. **3** καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης, Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ¹ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται [αὐτῶν θεός],² **4** καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔστιν ἔτι οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔστιν ἔτι, [ὅτι] τὰ πρῶτα³ ἀπῆλθαν.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα καὶ λέγει, Γράψον, ὅτι^a οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί

¹ **3** {B} λαοὶ **N** A 046 2050 2053 2062 2329 *it*^{ar} Irenaeus^{lat} Andrew // λαός 051^{supp} 205 209 1006 1611 1841 1854 2030 *Byz* [P] *it*^{gig. sin} *vg* *syr*^{ph. h} *cop*^{sa. bo} *arm* *eth* Ambrose Augustine Primasius Apringius Beatus GNB REB EU LB BJ BTI

² **3** {C} μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός, A (1854 θεὸς αὐτῶν) 2030 (2050 καὶ ἔσται) 2053^{com} (2053^{txt} 2062 ὁ θεός) 2329 2377^{vid} *vg* *eth* Irenaeus^{lat}; Ambrose^{1/2} Apringius Beatus // ἔσται μετ' αὐτῶν θεὸς αὐτῶν, P 051^{supp} 205 209 Andrew // μετ' αὐτῶν ἔσται θεός, 1006 1611 1841 (*cop*^{sa. bopt}) // μετ' αὐτῶν ἔσται (**N** ἔσται *before* μετ') *Byz* [046] *it*^{gig. (sin)} (*cop*^{bopt}) Ambrose^{1/2} (Augustine) (Primasius) NRSV REB EU TOB

³ **4** {C} ὅτι τὰ πρῶτα **N**¹ 205 209 1854 *Byz* [046] *it*^{ar} (*it*^{gig} τὰ γὰρ πρῶτα) *vg*^{cl. ww} *syr*^h *cop*^{sa. (bo)} *arm* Irenaeus^{lat}; Augustine Quodvultdeus Primasius // ὅτι ταῦτα 2050 // τὰ πρῶτα A P 051^{supp} 1006 1611 1841 2030 2053 2062 2329 2377 Andrew // *quae prima* *vg*st Apringius Beatus // τὰ πρόβατα **N***

^a **5** Causal: AD M NA WH GNB NIV NRSV REB EU LB NBS DHH // indirect: TR? // direct: BJ TOB BTI

1 οὐρανὸν ... καινὴν Is 65.17; 66.22; 2 Pe 3.13 **2** τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Is 52.1 Ἱερουσαλὴμ ... θεοῦ Re 3.12 ἡτοιμασμένην ... αὐτῆς Is 61.10; He 11.10, 16 **3** ἡ σκηνὴ ... ἔσται Lv 26.11-12; 2 Chr 6.18; Eze 37.27; Zch 2.10; 2 Cor 6.16 **4** ἐξαλείψει ... αὐτῶν Is 25.8; Re 7.17 οὔτε πένθος ... ἔτι Is 35.10; 65.19 **5** ὁ ... θρόνῳ 1 Kgs 22.19; 2 Chr 18.18; Ps 47.8; Is 6.1; Eze 1.26-27; Sir 1.8; Re 4.2, 9; 5.1, 7, 13; 6.16; 7.10, 15; 19.4 καινὰ ποιῶ πάντα 2 Cor 5.17

εἰσιν. **6** καὶ εἶπέν μοι, Γέγοναν. ἐγὼ [εἰμι] τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. **7** ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. **8** τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμάκοις καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

The New Jerusalem

9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. **10** καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ **11** ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ, ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι. **12** ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστὶν [τὰ ὀνόματα]⁴ τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. **13** ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. **14** καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος

---

⁴ **12** {C} τὰ ὀνόματα A 1611 1841 1854 2030 (2050 τὰ ὀνόματα *after* Ἰσραὴλ) 2053 2329 2377 // ὀνόματα 1006 2062 Byz [046] // *omit* R P 051 205 209 arm Andrew BJ NBS BTI?

---

6 ἐγὼ ... Ὠ Re 1.8; 22.13 ἡ ... τέλος Is 44.6; 48.12; Re 1.17; 22.13 ἐγὼ ... δωρεάν Is 55.1; Jn 7.37; Re 22.17 τῆς πηγῆς ... ζωῆς Ps 36.9; Jr 2.13 **7** ἔσομαι ... υἱός 2 Sm 7.14 **8** τῇ λίμνῃ ... θείῳ Is 30.33; Mt 25.41; Re 19.20; 20.10, 15 πυρὶ καὶ θείῳ Gn 19.24; Ps 11.6; Eze 38.22; 3 Macc 2.5; Re 19.20 **10** ἀπήνεγκεν ... Ἱερουσαλήμ Eze 40.2 **11** Is 60.1, 2, 19 **12-13** Ex 28.1; Eze 48.30-35 **15** μέτρον ... τεῖχος αὐτῆς Eze 40.3, 5